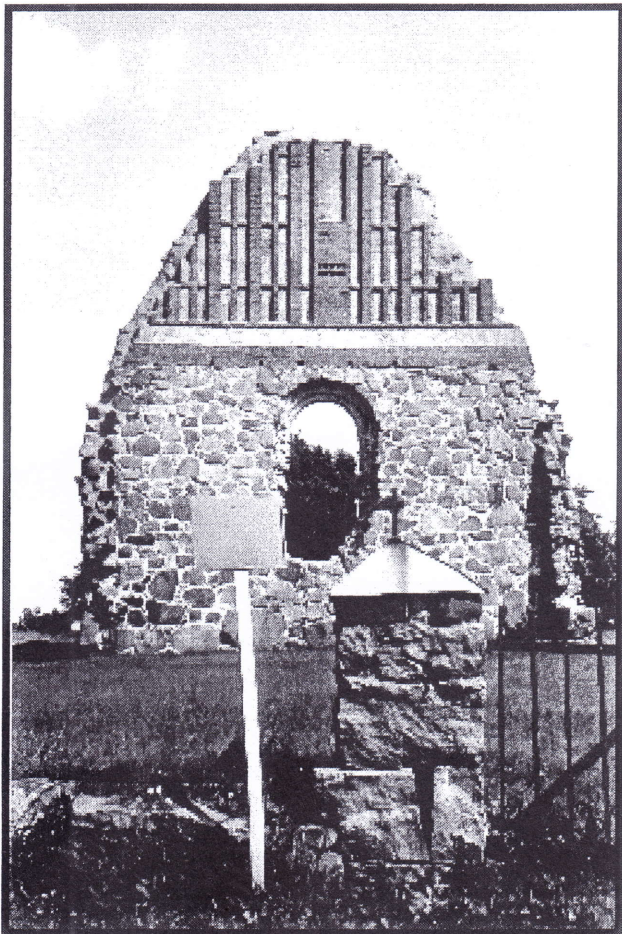

Af William H. Jespersen

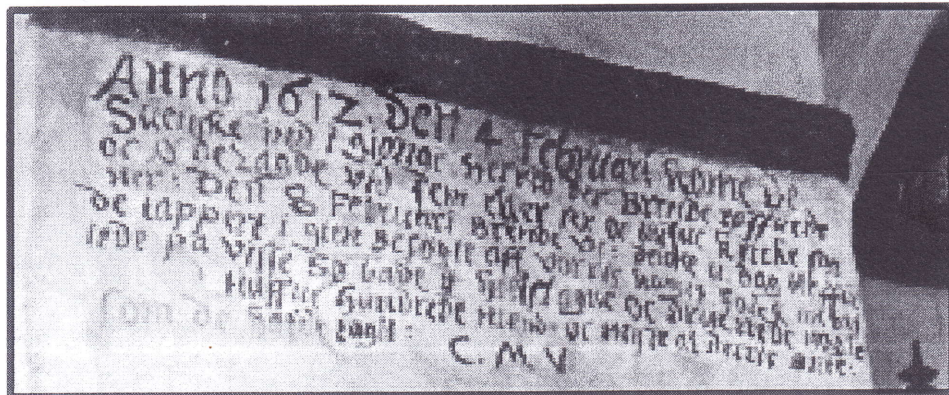
Skånelands tragiske historie

I den østskånske by Væ står en gavlruin som de sørgelige rester af det gotiske Sankt Gertruds kapel fra 1400'tallet. En tavle oplyser, at hele helligdommen blev ødelagt ved en brand i 1600'tallet, men ikke med et ord nævnes det, at den ansvarlige brandstifter var den senere svenske heltekonge Gustav II Adolf, som i februar 1612 anførte et plyndringstogt ind i det danske Skåne. Skånelandenes beboere var udsat for ufattelige lidelser i mange slægtled. Det vil dette lille hæfte råde bod på.

Der har været gjort mange behjertede forsøg på at få fjernet statuen af Karl X. Gustav på Store Torv i Malmø, men den fede pfalzgreve knejser stadig højt til hest på byens fornemste plads.

Den samtidige beretning om Gustav II. Adolfs hærgen i Skåne i 1612 står at læse på muren ved siden af prædikestolen i Ravlunde kirke.

Trefoldighedskirken i Christians stad nævnes sjældent på linie med Børsen, Rundetårn, Nybode og Rosenborg blandt Christian IV.s bygningsværker.

FORORD

Foreningen Skånsk Fremtid, der blev stiftet i København 1992, har gennem årene ofte haft brug for en kortere fremstilling af Skånes historie i forbindelse med almen oplysning om Bleking, Halland og Skåne i fortid og nutid.

Nu foreligger der en sådan koncentreret Skånehistorie, forfattet af William H. Jespersen. Fokus er især på udviklingen i 1600-årene og de nutidige konsekvenser heraf.

William H. Jespersen er født i 1920 i Holstebro, hvor han efter realeksamen uddannede sig inden for Post- og Telegrafvæsenet og gjorde tjeneste heri fra 1936 til 1950.

Som uddannet kemiingeniør (cand.polyt.) blev William H. Jespersen 1954 ansat i NKT (Nordisk Kabel og Tråd), hvor han især specialiserede sig i processen omkring valsning af kobber og kobberlegeringer.

I 1962 blev William H. Jespersen underdirektør i NKT og kom dermed primært til at beskæftige sig med økonomi, investering og procesteknik.

Siden blev han leder i udviklingsafdelingen med ansvar for pleje af udenlandske kontakter - og var derudover medlem af mange internationale faglige organisationer.

I årene 1962-1982 var William H. Jespersen Danmarks repræsentant i brancheorganisationen International Wrought Copper Council, heraf ti år som chairman for Productivity Working Group (1972-1982).

Fra 1975 til 1981 var William H. Jespersen næstformand i Statens Tekniske Prøvenævn (Teknologirådet), udnævnt af Handelsministeriet som repræsentant for Industrirådet.

Ud over det arbejdsrelaterede interesserer William H. Jespersen sig levende for Danmarks historie, såvel Sønderjyllands som Skånelandenes. Det er derfor med stor glæde, at Forlaget Skånsk Fremtid kan udgive nærværende skrift "Skånelands tragiske historie".

Januar 2007

Knud J. Holdt

Formand Skånsk Fremtid

Skånelands tragiske historie

Med broen over Øresund har vi nu fået fast forbindelse til de tidligere danske kernelande, Skåne, Halland og Blekinge, som ved fredsslutningen i Roskilde 1658 måtte afstås til Sverige.

Da det jo er sejrherren, der skriver historien, er nationalitetsændringen i de svenske historiebøger fremstillet som en generobring og befrielse af gammelt svensk område eller som en ret så gnidningsløs omnationalisering. Virkeligheden er en ganske anden: Sverige førte en bestialsk og skånselsløs krig mod befolkningen - såvel før som efter erobringen! Skåneland er faktisk det mest krigsintensive område i Europa! Mellem 1276 og 1676 d.v.s. i løbet af 400 år blev det ramt af 37 krige - næsten alle skyldtes angreb nordfra - altså fra Sverige!

Skånelands nationalitet før 1658

Det følgende tyder absolut ikke på svensk nationalitet før 1658:

1) I 1200-tallet blev Skånske Lov, der er ældre end Jyske og Sjællandske Lov, skrevet på dansk, og det var vel ikke for at gøre loven uforståelig for skåningerne!

2) I 1500-tallet blev ligstenene i de skånske kirker udstyret med inskriptioner på middelalderdansk.

3) I 1600-tallet (efter den svenske erobring!) måtte Karl XI lade sine såkaldte "Pardons placata" affatte på dansk. Ellers kunne skåningerne ikke forstå truslerne om, at "hver 10'ende mand ville blive hængt, hvis et bysamfund ikke faldt til føje".

4) "Heltekongen" Gustav II Adolfs egen beretning om et plyndringstogt ind i Skåne lyder: "Vi har grasserat, skövlet, bränt og ihjelslagit aldeles efter vor egen vilja" - "Vi har hærget, plyndret, brændt og myrdet aldeles efter behag".

Ved siden af prædikestolen i Ravlunde (Ravlunda) kirke i det sydøstlige Skåne er der en inskription vedrørende denne episode. Den er affattet på datidens dansk og lyder: Anno 1612 den 4. februar kome de svenske

ind i Giønge Herred der brende røffuede oc ødelagde vid fem eller sex oc tiufue kirjrcke sogner: den 8. februar brende Ve: den 11. dag bleffue de tappert igien besøgte aff vorris kongis folck antastede på Visse Sø både yhielslagne oc drucnede nogle oc tiuffue hundrede mend og miste al derris bitte som de haffde tagit C.M.V.

Altså på nudansk:

Anno 1612 den 4. februar kom de svenske ind i Gønge Herred. Der brændte, røvede og ødelagde de hen ved fem eller seksogtyve kirkesogne. Den 8. februar brændte Væ. Den 11. dag blev de tappert igen opsøgt af vores konges folk og antastet på Visse Sø, hvor nogle og tyve hundrede mænd blev enten dræbt eller druknede, og de mistede hele det bytte, som de havde taget. C.M.V.

Gustav II Adolf flygtede til hest ud på Visse Sø (Vittsjö), gik gennem isen, men blev reddet af en svensk rytter fra at drukne eller blive taget til fange. Desværre lykkedes det dem at flygte. Efter den senere erobring af Skånelandene kalkede svenskerne den ubehagelige inskription

i Ravlunde Kirke over, men i 1934 blev den afdækket, så menigheden nu kan genopfriske ”heltekongen” Gustav II Adolfs forhold til Skåne.

Ruinen af klostret i Væ står endnu den dag i dag, men der står ikke noget på ruinen om, at den er brændt ned af Gustav II Adolf!

Historieforvanskningen har været så gennemgribende, at man hvert år den 6. november i Sverige (og Skåne!) mindes ”den milde og fromme heltekinge” med levende lys i skoleklasserne og særligt bagerbrød på årsdagen for hans død i Slaget ved Lützen i 1632.

5) I Ronneby i Blekinge blev over 2000 mænd, kvinder og børn under ledelse af kong Erik XIV. aflivet af svenske soldater. Det skete 4. september 1564 inde i Helligkorskirken ifølge en brochure om kirkens historie. Den gamle hoveddør, der bærer spor af øksehug og ildspåsættelse, er flyttet ind i kirken som vægdekoration.

I fjendeland

Selv efter erobringen var modstanden mod det svenske stor: Osby Turistbureau i Gønge Herred har udgivet et hæfte om Osby Kommunes historie med titlen "Krigen, Slagen, Snaphanarna".

Her berettes blandt andet, at der den 19. september 1678 blev afholdt krigsret i Osby. 15 frihedskæmpere (!) blev dømt til døden, fik fingre, arme og ben samt brystkasse knust, dernæst halshugget, hvorefter deres hoved blev sat på spid til skræk og advarsel for befolkningen. I beskrivelsen tilføjes "en specifik svensk henrettelsesmetode".

Den i øvrigt stærkt svenskorienterede professor Alf Åberg (ansat på Krigsarkivet i Stockholm), beretter: "Da Karl XI. i oktober 1676 (18 år efter erobringen) rykkede frem med sin armé gennem det nordvestlige Skåne, gjorde han snart den smertelige erfaring, at han befandt sig i fjendeland!". Det efterfølgende synes heller ikke at bekræfte Åbergs påstand om, "at Sverige og generalguvernør Rutger von Ascheberg med mildhed og mådehold gjorde

skåningerne til svenskere".

Pether Larsson fra det historiske fakultet i Lund går mod påstanden om, at det gik så let med at forsvenske Skåne. Han har gennemgået 138 svenske lærebøger, og de fortier næsten alle, hvordan det danske blev forbudt i skoler og kirker, hvordan folk blev straffet for ikke at følge undervisning i svensk, hvordan svenske love blev tvangsindført, og hvordan skåninger fik forbud mod at bevæge sig frit.

Et forargeligt eksempel henter han i "Allmän historia for Gymnasiet", hvor der om Skånelandene står: "Regionen var at betrakta som gamla svenska landskap, vilka efter lång tids förlopp återkommit til sit rätte fädernesland."

Så sent som under Napoleonskrigene, hvor Danmark og Sverige var modstandere, truede den svenske kronprins Jean-Baptiste Bernadotte, der blev konge som Karl XIV. Johan, med at udskrive op mod 5000 skånske bønder som forstærkningsmandskab. Bønderne væbnede sig med høtyve, leer, økser og spader for at sætte sig til modværge.

På herregården Klågerup samledes i juni 1811 (153 år efter erobringen) ca. 1500 vrede bønderkarle, og snart ankom den svenske garnison fra Malmø med ryttere, fodfolk og kanoner. På befaling af Bernadotte blev der åbnet ild mod hele skaren på Klågerups gårdsplads. Officielt blev antallet af dræbte opgivet til 30, men tallet var mindst det dobbelte, for fortvivlede pårørende smuglede mange lig bort.

Over 300 fanger blev sammenlængede ført til Malmø og kastet i de skumle fangekældre under slottet Malmøhus. Fra midten af juni og helt hen i november lå de da i deres eget smuds, så da de blev fremstillet på Store Torv i Malmø, måtte tilskuerne holde sig på 50 skridts afstand for at undgå stanken fra staklerne.

20 blev dømt til at miste højre hånd, før de blev halshugget og lagt på stejle. Resten blev idømt pryglestraffe og fængsel på vand og brød. Af sær nåde mildnede kongen straffene, så ”kun” 3 fik hovedet kappet af.

Stormagts-støtte

Efter fredsslutningen i Roskilde 1658 stod Danmark på randen af udslettelse og mistede varigt 1/3 af sine kernelande. Foruden Skåne, Halland og Blekinge blev de norske landskaber Bohuslen, Jemtland og Herjedalen samt Gotland og Øsel afstået. Også Bornholm og Trondhjem blev afstået; men lokale kræfter bragte atter disse områder under dansk-norsk overhøjhed.

Alle fredsslutninger blev dikteret især af Frankrig, men også af England og Holland. Frankrig sluttede 1631 med senere fornyelser en hemmelig alliance med Sverige gående ud på, at Frankrig skulle finansiere en stående svensk hær, som til gengæld skulle bekæmpe Habsburgernes tyske riger, Frankrigs eneste virkelige rivaler på det europæiske fastland. Sverige optrådte i 30-årskrigen som den evangeliske tros forsvarer - en rolle, som det katolske Frankrig dårligt kunne påtage sig. Uanset om der var svensk eller dansk overvægt i krigslykken ved den aktuelle fredsslutning ville disse stormagter end ikke diskutere

tilbagegivelse af det østensundske Danmark. Frankrig og til tider også Holland havde jo deres traktatmæssige forpligtelser over for Sverige at tage hensyn til.

Samtidigt ønskede stormagterne at fjerne motiveringen for den irriterende, danske Øresundstold. Ingen stat måtte beherske begge kyster i Øresund. Det uigenkaldelige tab af Skåneland var mere en følge af de tre stormagters ønsker om ny grænsedragning end af de militære resultater. Ved det senere tab af Norge ønskede Bernadotte også at få Sjælland, men det kunne af samme grund ikke efterkommes.

I perioden op til 1718 havde Sverige en række krigerkonger, Gustav II. Adolf, Karl X. Gustav, Karl XI. og Karl XII. Fælles for dem alle var, at de elskede krigen. De opholdt sig sjældent i længere tid i Sverige. De skulle jo opfylde forpligtelserne over for Frankrig, og armeen, som for 80 procents vedkommende bestod af tyske og polske lejetropper, skulle bevares intakt.

Da der ikke var mulighed for at opretholde den

hjemme i Sverige, skulle den underholdes i fremmed land og på dette lands bekostning. Når der ikke var krig i Mellemeuropa, måtte der startes en krig et andet sted, f.eks. i Danmark eller i Baltikum.

Felttogene gik mest ud på at skaffe underhold til soldaterne og bytte til det kulturhungrende Sverige samt til hærledelsen. Dette bytte blev tilvejebragt ved systematisk plyndring af værtslandets kulturelle og litterære skatte.

For eksempel fik den svenske øverstbefalende i 30-årskrigen 11'te time ordre fra Stockholm om skyndsomst at lægge vejen om ad Prag for at plyndre Hradschin og det berømte Kejserlige Kunst- og Skatkammer. Ganske vist var denne by også protestantisk - altså forbundsfælle - men den rummede meget værdifulde bogsamlinger.

Alt blev konfiskeret til fordel for Den Svenske Krone eller for hærførerne. Især Rigsarkivet og Det Kongelige Bibliotek i Stockholm, Universitetsbiblioteket i Uppsala og Skokloster er blevet velsignet med det stjålne gods.

Grundig plyndring

Plyndringen af Danmark var særdeles grundig. Medvirkende var bl.a. den svenske dronning, Hedvig Eleonora, datter af Frederik III. af Holsten-Gottorp, som var dansk undersåt, men som ved enhver lejlighed var i opposition til den danske konge. Hedvig Eleonora var ikke blot et redskab i den gottorp-svenske alliance. Efter samtidigt vidnesbyrd var hun ”nær ved at få et apoplektisk tilfælde ved noget som helst dansk”.

Under den svenske belejring af København 1658-1660 residerede hun fortrinsvis på Frederiksborg Slot, men besøgte Kronborg, Roskilde og andre interessante steder. Overalt, hvor hun kom, pegede hun op og ned og lod fjerne, hvad der passede hende: malerier, tæpper, gobeliner, tapeter, sølvtøj, møbler, lysekroner, statuer. Ja, selv kirkeklokker, kirkeorgler, alterinventar og gravudsmykninger blev fjernet. Dronning Margrethe I.s klæder og fane fra Roskilde Domkirke er nu i Uppsala Domkirke.

Drottningholm Slot, som hun lod bygge, er

for en stor del - både udvendig og indvendig - smykket med danske klenodier. I parken findes bl.a. Adrian de Vries' Neptunspringvand fra Frederiksborg Slot. På væggene i slottet kan man se den danske historie vandre forbi i form af danske konger, dronninger og andre personligheder, eller i form af hændelser fra den danske historie.

Og vil man fortsætte sine studier, er det bare at rejse til Gripsholm Slot eller nogen af de andre Mälarslotte. Uden overdrivelse kan man sige, at Skokloster bogstavelig talt er fyldt til skorstenen med legaliserede tyvekoster. Skal eksempelvis en dansk våbenhistoriker studere sit lands gamle våben, skal han besøge to museer - Tøjhusmuseet i København (København blev ikke indtaget!) og Skokloster. Nummer 3 i rækken er Livrustkammeren i Stockholm.

Frederik II.s tronhimmel med tilhørende gobelin-suite - måske det kostbareste vævearbejde, som nogensinde er udført i Norden (Hans Knieper 1586) - blev fjernet fra Kronborg og er nu i Nationalmuseet

i Stockholm. En gruppe af statuer fra Slotsbrønden er i dag på Drottningholm Slot. Christian IV.s monogram er afsavet. Kronborgs kirkeklokke hænger i Mariakirken i Stockholm (nu i omstøbt form).

Valdemar Sejrs Jyske Lov "Med lov skal man land bygge" ville man gerne låne til det danske folketing, men svenskerne anede ikke, at de havde den. Den havde ikke noget katalognummer, så mon ikke den lå bedre i Danmark? Lånet blev bevilget, men klenodiet er nu leveret tilbage til Stockholm. Bøddelsværdet fra Helsingør har vi også tilbageleveret efter lån.

Uden skånsel

De befolkningsmæssige aspekter ved omnationaliseringen er indgående beskrevet af forfatteren Uno Röndahl, fhv. kriminalkommisær i Christiansstad (Kristianstad) i tre bøger: "Skåneland utan förskoning", "Skåneland II - på jakt efter historien" og "Skåneland ur det fördolda". Endvidere beskrives i disse bøger Sveriges

næsten ubrudte krigsførelse gennem 100 år for at realisere drømmen om Østersøen som et indhav i det svenske imperium. Herfra skal i uddrag bringes følgende:

Skåneland beskrives i år 1068 som Danmarks rigeste landsdel med den talrigeste befolkning og som rigets kulturcentrum med 300 kirker - lige så mange som i hele det øvrige Norden. Den kulturelle førerstilling blev videreført ved oprettelsen af det første nordiske ærkebispedømme i Lund i 1103 og Skånes ledende rolle i Norden under Reformationen. Den første danske salmebog blev trykt i Malmø.

Søndag 27/4 2003 var der jubilæumshøjmesse i Lund Domkirke til markering af 900 årsdagen for pave Paschalis II.s ophøjelse af bispesædet i Lund til ærkebispesæde for Norden efter opfordring fra den danske konge Erik Ejegod. Kun i perioden 1332-1360 var Skåneland (efter egen anmodning) i union med Sverige. Det var, da Danmark var uden regent - pantsat til de holstenske grever.

26. februar 1658 kommer så katastrofen i

Roskilde. Skåne og Blekinge afstås til Sverige. Halland var allerede i 1645 afstået for en 30-årig periode.

Tyvagtig mæcen

I årene 1658-1720 blev befolkningen i Skåneland reduceret med 38-40%:

* 30.000 (ca. 10%) mister livet i modstandskampen.

* 35.000 tvangsforflyttes som soldater til Baltikum. Der var tale om ren og skær deportation af et farligt befolkningselement. Næsten ingen vendte tilbage. Alene efter slaget ved Poltava mod czar Peter den Store savnedes ca. 10.000. "Heltekongen" flygtede efter nederlaget og lod resten af hæren i stikken.

* 15.000 familier flygtede mod vest, især til Sjælland. Fra Blekinge satte flygtningene kurs mod Bornholm.

I fredstraktaterne Roskilde 1658, København 1660 og Fontainebleau 1679 blev Skånelands befolkning tilsikret retten at "blifva vidh deres vanlige rätt, lagh og gamble privilegier og frijheter", men dette fredsvilkår blev totalt negligeret af besættelsesmagten. I årene

1682/83 ophævede de svenske magthavere Skånes 430-årige stadsret, den 500-årige kirkeret og Den Skånske Lov.

I løbet af de snart 350 år efter 1658 udviskes Skånelands hidtidige nationalitet, historie og kultur. Fra at være et centralland i Danmark er Skåneland reduceret til en "utmark" i Sverige. Næsten alt dikteres fremdeles fra Stockholm!

I Lund er der rejst en statue af Magnus Gabriel de la Gardie, Karl X Gustavs svoger, gift med den svenske dronnings søster, Maria Euphrosyne. Han er i storsvensk litteratur udnævnt til "Nordens Mæcen". Mon ikke det ville være mere passende med kun "Sveriges Mæcen"?

Utvivlsomt har de la Gardie skænket store bogskatte til svenske biblioteker, men der nævnes ikke noget om gavernes "baggrund"! De la Gardie og andre svenske "bogsamlere" kortlagde simpelthen, hvad der fandtes af kunstskatte og bogsamlinger i de krigshærgede områder og røvede alt af interesse under dække af den svenske militærmagt.

Selv de talrige historiske skrifter om Danmark,

Norge, Island og Grønland befinder sig fremdeles i Sverige bortset fra, hvad der er gået tabt i mellemtiden.

Godt at svenskerne aldrig fik indtaget København!!

Fri plyndring

Før stormen på København i 1659 havde Karl X. Gustav allerede registreret og planlagt fordelingen af kulturværdierne hér. Han udstedte ved samme lejlighed en proklamation, som opbevares i Det Kongelige Bibliotek i København. Den går ud på, at:

”De ryttere, som godvilligt stiger af deres heste og vil fægte og løbe storm, giver Kgl. Majestät af Sverige frihed at de haver lov til, så snart fæstningen er berendet, at plyndre 8 dage i rad, og handle, som dem gefaller, med alle ädelfruer, og jomfruer, kvindepersoner og piger, unge og gamle. Men de må under inget vis give nogen mandsperson pardon, af Holländere, ej heller af borgerskabet, undtagen de unge af krigerstande.”!

Men lad os nu koncentrere os om tiden efter

Roskildefreden, hvor den danske nationalstat blev amputeret 1/3 af sin befolkning. Især i grænsesognene i Skåne og Blekinge var der under et halvt årtusinds grænsekrig oparbejdet en modstandsvilje mod den svenske arvefjende. Men meget snart fik folket i de skånske landskaber at føle, at de levede i et voldtaget land, hvor sejrherrens vilje var eneste lov. Undertrykkelsen blev ikke alene udøvet af svenske og finske soldater, men også af tyske og polske lejeknægte i svensk tjeneste. Okkupationsmagtens håndlangere blev ret hurtigt placeret blandt borgere og bønder i form af en eller flere landsknægte - flere tillige med deres familie. De skulle dér holdes med mad, øvrigt ophold, og hvad de nu kunne behøve og ønske.

Derudover undslog man sig ikke for at afpresse den fattige befolkning de få værdier, den endnu måtte eje i form af penge og ejendele. Det, som soldaterne ikke fik godvilligt, tog de. De mange kirkebogsnotater med den lakoniske oplysning ”rytterbarn” tyder på følger af voldtægt på skånske kvinder.

En fjern forfar til skuespilleren Jesper Klein var en af de tyske rytterknægte, som blev tvangsindkvarteret på skånske bondegårde efter Roskildefreden. Han fik så dårlig samvittighed over erobrernes brutale behandling af den skånske almue, at han flyttede til Jylland. Jesper Klein er nu medlem af bestyrelsen for Foreningen Skånsk Fremtid og har udgivet bogen "Mit Skåne" på forlaget Sesam.

Bestialsk tortur

Oprørstendenser lurede overalt i de skånske og blekingske egne. De frihedskæmpere - kaldet gønger og snaphaner, som besættelsesmagten fik fat på, risikerede uden dom eller undersøgelser at miste livet efter først at være udsat for bestialsk tortur.

En ret almindelig henrettelsesmetode var den såkaldte "spetsning" - d.v.s. at blive spiddet levende på en pæl. En slank, spidset og afbarket pæl blev presset ind ved nederste ryghvirvel på den ulykkelige op mellem ryggrad og hud og ud ved nakken, hvorefter hænder eller fødder blev naglet til pælen. Pælen blev rejst, og den

lemlæstede kunne derefter hænge i op til en uge, indtil døden kom som en befrielse. Dristede nogen sig til i et ubevogtet øjeblik at tage dem ned eller forkorte deres lidelser, blev de selv udsat for samme afstraffelse. Men ikke nok med det. Efter døden blev kroppen parteret og sat på hjul og stejle til glæde for rovfuglene og svenskerne.

Hos folket steg hadet til uanede højder. Hver misgerning råbte på hævn, og når chancen var der, blev hævnen lige så skånselsløs. Svenskerne anvendte normalt Skånelands kirkebakker til skueplads for deres "spetsningar". Så kunne sognets beboere rigtig se, hvad der ventede dem, hvis de ikke ville bøje ryg for okkupationsmagten.

En svensk rigsråd beretter, at han rejste fra Karlskrona til Malmø, og vejen var kantet med "spetsade" mennesker. En anden vejfarende fortæller om partisaner, der hænger på pæle på hans vej gennem østre Skåne.

Under afvæbningen af befolkningen blev denne tvunget til at aflægge troskabsed til den svenske konge. Brud på edsbrevet blev straffet ved, at

hver 10'ende eller endog hver 3'die sogneboer udtoges til hængning. Samme kollektive straf blev eksekveret, såfremt sognet havde huset en snaphane.

I Skåne og Blekinge blev der i 1677 oprettet specielle snaphanedomstole. Jagten på frihedskæmpere var ubarmhjertig, og mange byer blev totalt udsløjet under denne jagt.

I foråret 1678 blev de værste modstandsreder i grænsesognene i Skåne og Blekinge ødelagt og nedbrændt, og befolkningen nådeløst nedslagtet efter ordre fra Karl XI. (Isatorp og Tågerød 1677, Finja og Møllerød september 1677, hele Ørkened sogn i 1678).

Den pro-svenske historieprofessor Alf Åberg forsøger at give snaphanerne skylden for den totale tilintetgørelse af Ørkened sogn i 1678. Han skriver i "Den svenske Historie", bind 5, side 130: "Præsterne blev bortført og myrdet, befolkningen udtyndet, et helt sogn, Ørkened, brændtes af snaphanerne".

Imidlertid har professor Knud Fabricius i Sveriges Rigsarkiv fundet Karl XI.s ordre af 19. april og 1. juni 1678 om "at brænde hele

Ørkened sogn og nedhugge alt mandskab, som kan bære gevær". Med andre ord alle mænd over 15 år!

Før afståelsen til Sverige ejede adelen i Skåne ca. 54% af jordbrugene, kronen ca. 30%, kirken 11%, mens de selvejende kun ejede 5%. Kong Karl X Gustav mente, at eftersom den skånske adel ikke kunne vindes for Sverige, burde den enten tvinges til at udvandre eller deporteres til Ingermannland (det nuværende Skt. Petersborg).

En anden mulighed var konfiskation, hvis ejeren vægrede sig ved at aflægge troskabsed til den svenske konge. Totredjedele blev herved konfiskeret, men måtte ved en senere fredsslutning atter tilbagegives de oprindelige ejere, hvis de da stadig levede.

Frederik III. udnyttede sejren ved stormen på København til at få indført enevælde, og derved ophørte det tidligere så dominerende adelsvælde i Danmark.

Kampen om gårdene begyndte straks efter Roskildefredsslutningen og fortsatte århundredet ud. Bonden, der var så let at

overse i kampen, skulle vise sig at være den vanskeligste modstander i Skånelandene! I 1665 havde 300 ryttere hel, halv eller kvart andel i værtsgården. Fem år senere var antallet 400. I 1680 blev reglerne fra før Skånske Krig genindført, hvorefter rytteren automatisk kunne overtage 1/4 af værtsgården mod selv at sørge for kost og underhold. Hvis bonden døde, eller gården på anden vis blev ledig, overtog han gården gratis. Bondens sønner havde ingen arveret!!

Soldater blev tvangsudskrevet i Skåneland, men blev indsat i minoritetsgrupper i den svenske armé på den anden side af Østersøen. Så sent som i 1688 bibeholdt man strengt kravet om, at rytterne i Skåne skulle være af "svensk blod". Befolkningen var stadig - især i nordre og østre Skåne samt i Blekinge - prodansk, og endnu foregik flugten til Sjælland, hvor en del lod sig hverve til den danske krigsmagt.

Karl XI. gav i åbent brev til alle svenske inden for de gamle grænser tilbud om såkaldte "frihedsår", hvis de ville overtage skånske ødegårde. Frihedsåret indebar stort set

skattefrihed og fritagelse for udskrivning. Altså et nyt middel til at opmuntre til indflytning af svenskere eller - som han sagde - af "nationale folk".

Ved dette voldsregime og de hyppige overgreb mod civilbefolkningen kunne man således lade den indkvarterede hær tvinge den skånelandske befolkning væk fra dens gårde til tiggerstaven, til fredløshed i skovene eller som bundne eller bevogtede soldater i Baltikum. Jorden blev således vundet for folk af "ren svensk nation". Med adelens godser gik det på samme måde. Ved konfiskation eller tvangskøb kom den kongetro, svenske adel ind på de store godser i Skåneland. Derved forsvandt folkets naturlige ledere og den største hindring for at holde Skånelands folk i uvidenhed om egen historie og om de ofre, de mange plyndringer og organiserede folkemord har kostet.

Svensk jerntæppe

I ca. 140 år efter Skånelands adskillelse fra Danmark var trafikken mellem de to lande ikke alene meget besværliggjort, men reelt

forbudt af de svenske myndigheder. Handel og samfærdsel var nedlagt, og indførsel af danske bøger var forbudt helt frem til 1854.

Uno Röndahl sammenligner spærringen ved Øresund fra 1679 med vore dages Berlinmur eller Jerntæppe. Der hengik næsten 200 år efter Roskildefreden, før der atter optrådte en skånsk forfatter i Skåne.

Efter hvert forgæves forsøg på generobring, har Danmark overladt Skånelands befolkning til svenskernes bestialske hævn. Ud over de militære forsøg har Danmark gjort meget lidt for at bevare forbindelsen til sit gamle folk. Kravet om tilbageerobring er på det nærmeste gået i glemmebogen formentlig i bare græmmelse over ikke at kunne løse opgaven. Indtil 1658 havde den lokale befolkning de danske navneformer (efternavne baseret på faderens fornavn), men disse blev ændret til det svenske sson. Også stednavnene blev forsvensket. Skånenavnet søges fortrængt af betegnelser som "Sydsverige" og "Södra Götaland".

Effekten af det svenske voldsregime,

isoleringen fra det gamle moderland og den hårde og skånselsløse forsvenskning har bevirket, at Skånelands folk i dag har mistet bevidstheden om sin historiske identitet og sit historiske og kulturelle ståsted. Til slut accepterede det kuede folk sin rolle i en sådan grad, at det lod sig identificere med sine besejre.

Skånes danske fortid og især folkedrabene i Skåneland er fortiet i den svenske historieskrivning. Alligevel er det ufatteligt, at hjernevasken har været så effektiv, at uvidenheden om egen historie har været så total, at det har kunnet lade sig gøre, at der i nyere tid i Malmø, Karlskrona, Landskrone og Helsingborg er rejst rytterstatuer af Skånelands bødler, de svenske konger Karl X. Gustav og Karl XI. samt Magnus Stenbock - i Karlskrona endog på basis af landsindsamlinger - når det samtidig bemærkes, at ca. 75% af Skånelandenes indbyggere (excl. flygtninge) er af skånsk æt med rødder i den tidligere så mishandlede befolkning.

Blodbad forties

Fra svensk side gør man en hel del ud af "Det Stockholmske Blodbad", som i sammenligning med de svenske nedslagtinger i Skåneland og i det øvrige Danmark var for intet at regne. I Stockholm var det 83 adelige, gejstlige og spidsborgere, som blev halshugget.

Det skete i november 1520, og dødsdommene var ganske vist underskrevet af unionskongen Christian II. - i svensk terminologi Christian "Tyran", men havde baggrund i interne svenske intriger, som ærkebisp Gustav Trolle var ophavsmand til. Men selvfølgelig var der hér tale om betydende personer og ikke, som i Skåneland "kun" om den værgeløse og upåagtede civilbefolkning!

I dagens Sverige har man været meget hurtig til at udtrykke harme og indignation over vore dages Lidice, Song My, Oradour-sur-Glane og de mange overgreb på Balkan - åbenbart uden at være klar over, hvad Sverige selv stod for under den umenneskelige og nådeløse forsvenskning af Skåneland. De svenske historiebøger omtaler den voldelige erobring

som en befrielse.

Skånelands kulturmindesmærker fra den danske tid diskrimineres i historisk henseende i forhold til museernes antikviteter fra andre lande. De dansk-skånske islæt forties.

Da Palle Lauring i sin tid gjorde sine studier i Skåne som forberedelse til sin bog "Danmark i Skåne", blev han bl.a. vist rundt i en kirke af en tilsyneladende velorienteret rundviser. Da Palle Lauring oplyste ham om, at kirken var fra danskertiden, blev han meget forbavset. Det havde han aldrig hørt før.

Talrige gravmæler for den dansk-skånske adel er fjernet fra kirkerne til fordel for senere svensk adel. Kun 60% af middelalderkirkerne er bevaret mod 95% på de danske øer.

Krigsforbryder-statuer

Den 7. marts 2001 havde Centrum for Danmarksstudier på Lunds Universitet arrangeret et foredrag af historieprofessor Uffe Østergaard, direktør for Dansk Center for Holocaust og Folkedrabsstudier. Fra salen blev det naturlige spørgsmål stillet: Kan

forsvenskningen af Skåneland karakteriseres som folkedrab eller eventuelt som et kulturelt folkedrab?

Det ville Uffe Østergaard ikke afvise. Han mente, at det var et emne, som var meget berettiget for Centret at studere. Han var umiddelbart mest indstillet på betegnelsen "folkedrab"! Han kaldte forsvenskningen en art sindelagsskift, som var "ekstremt blodigt" og "meget forfærdeligt", og som en sidebemærkning betegnede han Karl X. Gustav og Magnus Stenbock statuerne som "krigsforbryderstatuer".

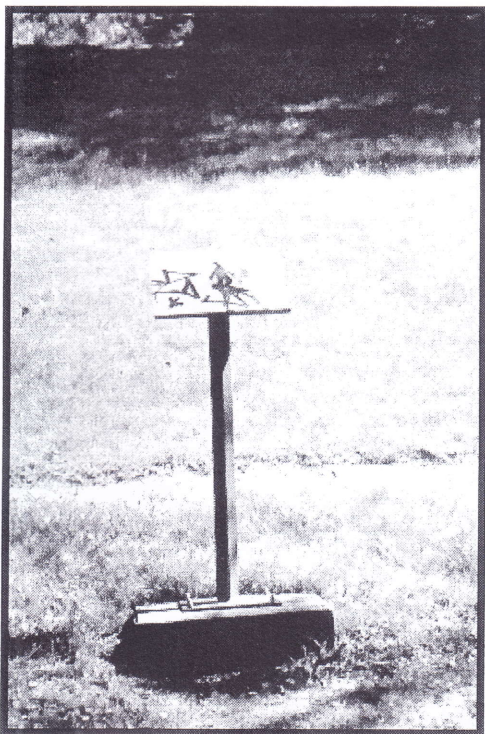
Før den svenske erobring var skåningernes identitet dansk. I nutiden hører man ofte klager i Skåne over, at alt styres fra Stockholm.

Alligevel virker det stærkt, når rektor for Lunds Universitet, Boel Flodgren, ved den officielle åbning i 1993 af udstillingen af "Spillet om Skåne" udtaler, at vi føler os mere hjemme i København end i Stockholm, og som slutord fyndigt konstaterer: "Det lykkedes aldrig at gøre Skåne rigtig svensk!" (Lunds Universitet blev oprindeligt stiftet af okkupationsmagten

for at underbygge forsvenskningen!).

Uno Röndahl antyder, at man som skåning godt kan gøre sig tanker om, at man ved alt dette gør sig skyldig i forræderi mod dem, der engang med våben i hånd ofrede sine liv for sine efterkommere.

Og bør vi ikke som danskere beskæmmet beklage, at vi ikke har formået at afværge denne tragiske skæbne for det oprindeligt danske Skåneland!

På St. Libers høj nord for Lund blev alle danske konger hyldet af skåningerne, før de med tilsvarende hyldninger i Viborg, Ringsted og Slesvig var konger over hele riget.

Et af de mest udfordrende monumenter i det hærtagne Øst-Danmark står i Barslev, hvor Karl XI. betegnes som Skånes redningsmand. Netop på denne egn led bønderne ufatteligt, da der blev udskrevet fourage til de svenske soldater og deres heste.

I Lønsbod, som Karl XI. ville brænde ned, som nazisterne brændte Lidice og Oradour-sur-Glane, er rejst en beskeden snaphane-statue.

På stranden uden for Trelleborg er rejst et prangende minde om, at det var her Karl XII. gik i land, da han vendte hjem med halen mellem benene fra landflygtighed i Tyrkiet. De tusindvis af unge skåninger, som blev tvangsudskrevet til hans hær og blev slået i slaget ved Poltava, har aldrig fået noget minde.

Frederik II's bordhimmel fra dansesalen på Kronborg blev bortført som krigsbytte, og da den vendte tilbage i sommeren 2006 i anledning af renæssanceåret, var det kun på lånt tid, for svenskerne fik tyvegodset tilbage.

